

DEN HAAG

Italiaans toveren met ruimte

Interieurarchitecten rukken op in Nederland, omdat ondernemers geen genoegen nemen met standaardkantoren die projectontwikkelaars neerzetten. Het Haagse bureau Graziosi Progetti van Nino Graziosi tovert met ruimte voor bedrijven en particulieren. Het beste voorbeeld is het eigen kantoor in het Van Stolkpark.

door
Casper Postma

DEN HAAG Het idee dat Nederland vol is moet ook in de negentiende eeuw al hebben geleefd. Aan de Duiweg, in het Van Stolkpark, staat een herenhuis uit 1888 dat chic 'Beaulieu' is genoemd. De deur is gauw gevonden, maar waar is de rest? Bij nader inzien is er niet veel meer. De breedte van het pand is maximaal 2 meter 40 (aflopend tot 2 meter 10!) en de diepte 8 meter 50. Interieurarchitect Nino Graziosi (39) kocht dit bizarre architectonische miniatuurje en stelde zichzelf daarmee voor de ultieme opgave: ruimte creëren waar die eigenlijk niet is.

"Als je goed kijkt", zegt hij, "is het huis niet meer dan een brandgang, of een achterom, die later van een dak is voorzien." Graziosi durfde het avontuur wel aan. "Ik zag dat er iets van te maken was. Ondanks de lage prijs waren er geen andere gegadigden, want het heeft in de toptijd van de huizenmarkt anderhalf jaar te koop gestaan. Begrijpelijk, want zelfs het beetje ruimte dat er was, hadden de vroegere bewoners dichtgebouwd."

Binnen de beperking van de krappe maten is nog net een aangename werkruimte geschapen. De gekozen oplossing was eenvoudig. Alle scheidingswanden inclusief badkamer, keuken en trappenhuis zijn gesloopt. Daarvoor in de plaats kwam slechts een metalen spiltrap, die ook de bestaande overloop overbodig maakte. Witte muren, modern

kantoormeubilair en veel licht deden de rest. Bijzonder is de tuin, omdat die net zo smal en langgerekt is als het kantoor zelf. Hij is even minimalistisch vormgegeven met een strakke ommuring en aan het einde één boom. Werkvertrekken en tuin wekken daardoor de indruk van een ruimte waaraan geen einde komt. Uit de beperking is dus winst gehaald. Beter kan een interieurarchitect zich niet presenteren.

Veranderd

Nino's bureau 'Graziosi Progetti' bedient vanuit 'Beaulieu' een keur van opdrachtgevers. Verreweg de meesten daarvan zijn bedrijven. "Een bewuste keus", legt hij uit. "Het werken voor particulieren is veel tijdrovender. Opdrachtgevers zijn nauwer en emotioneler bij een project betrokken als het om hun eigen huis gaat. Dat is een heel intensief proces met ups en downs. Ook als het om geld gaat, is het verschil groot. Hoe vermogend je ook bent, als je het uit je eigen knip moet betalen doet het meer pijn."

Interieurarchitecten vormen een beroepsgroep die al lang bestaat, maar pas de laatste twintig jaar in belang en omvang is toegenomen. "Dat komt vooral omdat het vak van architect een nieuwe inhoud heeft gekregen", denkt Graziosi. "Een man als Berlage deed alles nog zelf, ook de binnenkant. Bovendien werkte hij voor opdrachtgevers die zo'n huis of kantoor zelf gingen gebruiken. Daar is nauwelijks nog sprake van. De kantoren van vandaag worden juist niet betrokken door de opdrachtgever. Die verhuurt of verkoopt ze weer aan de uiteindelijke gebruikers. Het gevolg is dat die gebouwen aan de buitenkant wel een duidelijke expressie hebben – want dat wordt verkocht – maar aan de binnenkant niet. Dat is een tekortkoming, want juist voor moderne bedrijven is identiteit belangrijk. Vandaar dat wij negen van de tien keer werken voor gebruikers en architecten bijna altijd voor opdrachtgevers. Onze relatie is dus veel persoonlijker, architecten weten bijna nooit voor wie ze ontwerpen."

Een van de recentste opdrachten

Nino Graziosi in een door hem ontworpen interieur van een villa in het Statenkwartier. foto Rien van Rijthoven

komt van de ANWB, waar als experiment een deel van een etage is ingericht met flexibele werkplekken. "Alle wanden zijn er uitgegaan, daardoor is een open structuur met veel glas ontstaan", vertelt hij. "De sfeer is vrolijk en warm. Elementen die aansluiten bij het clubgevoel en thema's als vrije tijd en reizen. Naast zonnige tapijten met geel en oranje is bijvoorbeeld bamboe gebruikt. Het project is totstandgekomen in samenwerking met een organisatiekundige. Uitgangspunt was een nieuwe manier van werken, niet het winnen van ruimte. Maar een flexibele werkplek betekent wel dat je een stuk van je territorium kwijtraakt. Dan moet je ook iets teruggeven. In dit geval een

trekkelijker sfeer, een ontmoetingsruimte en meer spreekkamers."

Televisie

Zijn achtergrond (vader Italiaans, moeder Nederlands) stelt Graziosi in staat de interieurinrichting van twee culturen te vergelijken. "In Nederland zien veel woonkamers er hetzelfde uit. Alles is gegroepeerd rondom de televisie, dat is het prominentste object in huis. En Nederland hangt aan gezelligheid. De televisie heeft het ganzenborden en Monopoly vervangen. Je ziet het ook aan de programma's, vooral spelletjes. In Italië is dat heel anders. Daar heb je nog steeds het fenomeen van de 'nette woonkamer', die in praktijk zelden wordt ge-

bruikt. Het echte leven speelt zich af in de keuken. Daar staat, net als in bijna alle andere vertrekken, een kleine tv de hele dag keihard aan en niemand die kijkt." Drie tot vier keer per jaar krijgt Graziosi de kans iets aan dat traditionele beeld van de Nederlandse huiskamer te veranderen. Meestal gaat het om vermogende opdrachtgevers. "Het zijn niet altijd villa's", benadrukt hij, "soms ook appartementen. Vaak zijn het leeftijdgenoten, die wel een stevige vinger in de pap hebben, maar van mij ideeën verwachten waar ze zelf niet opkomen. Ik ben de specialist die de nieuwste snufjes, stijlen en meubels kent. Bovendien zijn wij meer dan decorateurs, wij kunnen ook bouwkundi-

ge veranderingen aanbrengen. Uiteindelijk krijgen de opdrachtgevers iets dat ze zelf niet hadden kunnen bedenken." Een voorbeeld is een villa in het Statenkwartier uit 1968. De nieuwe eigenaren waren niet tevreden over de kleuren en de indeling en eigenlijk was het huis ook te klein. Vrijwel alles stond dus ter discussie. Het ruimteprobleem werd – op verzoek van de opdrachtgevers – opgelost door een spectaculaire ingreep. Onder de parterre werd een nieuwe, grote verdieping uitgegraven die in het teken staat van ontspanning. Er is een huisbioscoop, een sauna, een Turks bad en een logeerkamer. Bovendien kan vanuit dit souterrain via een ondergronds gangetje het

nabijgelegen koetshuis worden bereikt waar de vrouw des huizes haar praktijk als grafisch ontwerper uitoefent. Eigenlijk zijn van de villa slechts de contouren overgebleven, kamers zijn doorgebroken, waardoor binnenshuis nieuwe zichtlijnen zijn ontstaan en de lichttoetreding aanzienlijk is verbeterd. Ook de overgang van het huis naar de moderne tuin verloopt nu harmonieuzer. Maar het opmerkelijkst is wel dat de toevoeging van de enorme kelderetage is verlopen zonder littekens achter te laten. Nieuw en oud vloeien als vanzelfsprekend in elkaar over. De opdrachtgevers beaamden achteraf het credo van Nino Graziosi: dit hadden ze zelf niet kunnen bedenken.